

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

เรื่อง พินิจสำนวนสุนิทานคุณธรรม (๑),(๒)

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

เรื่อง พินิจสำนวน
สุภาษิตคุณธรรม
(๑),(๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกองค์ประกอบของการแต่งนิทานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๒. วางโครงเรื่องและเขียนนิทานโดยบูรณาการสำนวนไทยได้อย่างเหมาะสม
๓. มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานเขียนร่วมกับผู้อื่น

บทโคลงโลกนิติน่ารู้

ก้านบัวบอกกลิ่นต้น

ชลธาร

มารยาทส่อสันดาน

ชาติเชื้อ

โฉดฉลาดเพราะคำขาน

ควรทราบ

หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว

บอกร้ายแสดลงดิน

คำถามชวนคิด

นักเรียนทราบหรือไม่ว่า จากบทประพันธ์
ข้างต้นมีความหมายว่าอย่างไร และ
สอดคล้องกับสำนวนไทยหรือไม่ หาก
สอดคล้องบทประพันธ์บทนี้ตรงกับสำนวนใด

เฉลย

จากบทประพันธ์ข้างต้นมีความหมายว่า ความยาวของ
ก้านบัวสามารถบอกความลึกต้นของแหล่งน้ำได้ มารยาท
บอกให้ทราบถึงความเป็นไปได้ของชาติตระกูล คำพูดของ
คนสามารถแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้น ฉลาด เวลา
เหมือนกับที่หญ้าเหี่ยวแห้งบอกถึงความไม่สมบูรณ์ของ
ดิน ตรงกับสำนวน **สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล**

ใบความรู้

กปค

เรื่อง พิธีจำนวน

สู่รันทานคุณธรรม (๑), (๒)

ใบความรู้

เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทาน คุณธรรม (๑)

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๑)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ตี-ร้าย เก่ง-ขี้เกียจ ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ท้าทายหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

- การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

หลักการแต่งนิทาน

- กำหนดจุดประสงค์ของเรื่อง ต้องการให้ข้อคิดอะไรกับผู้อ่าน เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความเสียสละ

- วางโครงเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก

เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์

กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข

จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

- เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ใช้ภาษาง่าย เข้าใจง่าย ใช้สำนวนไทยหรือคำเปรียบเทียบกับเพื่อเพิ่มสีสัน

- เนื้อเรื่องควรมีความต่อเนื่อง การดำเนินเรื่องควรสมเหตุสมผล มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

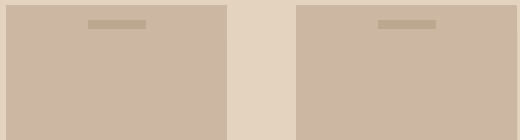
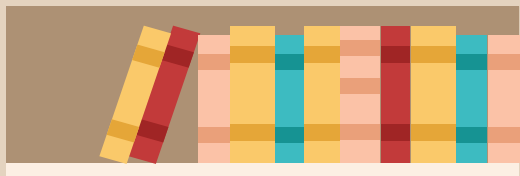
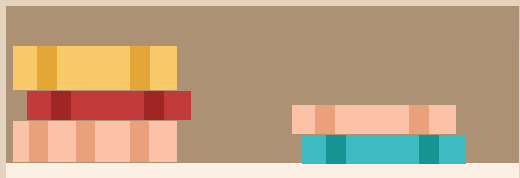
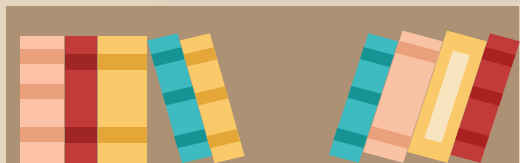
- ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การแต่งนิทานเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ แต่ควรมีข้อคิด

หรือคุณธรรม ตัวอย่างข้อคิดในนิทาน เช่น ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น, ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว, อย่าตัดสินใครจากภายนอก

ใบความรู้

เรื่อง พินิจสำนวนสู่นิทาน คุณธรรม (๒)

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสู่นิทานคุณธรรม (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง พินิจสำนวนสู่นิทานคุณธรรม (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิตองค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย เก่ง-ซื่อก๊วย ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น
- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ท้าทายหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ
- การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา
- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข
- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๑. เริ่มเรื่องให้น่าดึงดูด
 - ใช้คำเปิดที่ชวนติดตาม เช่น “กาลครั้งหนึ่ง”, “ในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง”
 - เริ่มด้วยเหตุการณ์หรือคำพูดที่ชวนสงสัย
๒. ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย
 - ใช้ภาษาธรรมดาที่ชัดเจน
 - ใช้คำคล้องจอง หรือสำนวนไทยแทรกในเรื่องเพื่อเพิ่มสีสัน
๓. ตัวละครมีมิติ
 - ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องมีเหตุผลในการกระทำ
 - มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือเรียนรู้
๔. แต่งคุณธรรมโดยไม่สั่งสอนตรง ๆ
 - แสดงให้เห็นผ่านการกระทำและผลของการกระทำนั้น เช่น “ความซื่อสัตย์ทำให้เขาได้รับความไว้วางใจ”
๕. ตอนจบตรึงใจ
 - ปิดเรื่องด้วยข้อคิด หรือฉากที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึก “อึ้งใจ”
 - อาจจบด้วยคำสรุป เช่น “ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงไม่โกหกอีกเลย”
๖. ตัวอย่างข้อคิด/คุณธรรมที่สามารถนำมาแต่งนิทาน
 - ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความพอเพียง
 - ความขยัน ความเมตตา การรู้จักเลือกคบคน
 - ผลของความโลภ/ความหลงผิด

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความ
บันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอด
ความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาที่
เข้าใจง่าย และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์
หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

๑. ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือ
สิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย
เก่ง-ขี้เกียจ ฯลฯ

๒. ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิด
เหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

องค์ประกอบของนิทาน

๓. **ปมปัญหา** เป็นสิ่งที่ท้าทายหรือขัดแย้ง
ทำให้เรื่องน่าสนใจ

๔. **การแก้ไขปัญหา** ตัวละครจะต้อง
หาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

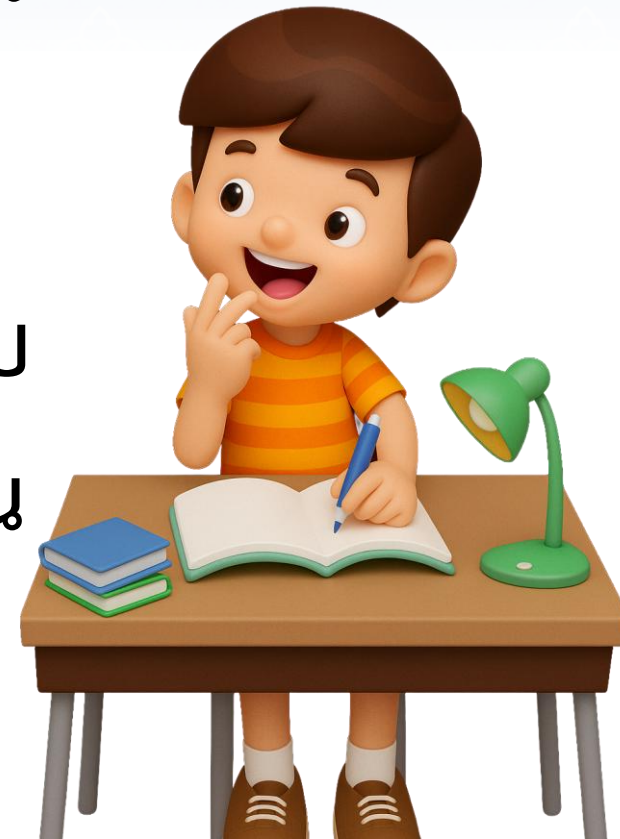

องค์ประกอบของนิทาน

๕. เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร
อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

๖. บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบ
ของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจน
แก่ผู้อ่าน

หลักการแตงนิทาน

๑. กำหนดจุดประสงค์ของเรื่อง ต้องการ

ให้ข้อคิดอะไรกับผู้อ่าน เช่น

- ความซื่อสัตย์
- ความขยัน
- ความเสียสละ

หลักการแตงนิทาน

๒. วางโครงเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก

- เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์
- กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข
- จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

หลักการแตงนิทาน

๓. เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ใช้ภาษาง่าย
เข้าใจง่าย ใช้สำนวนไทยหรือคำเปรียบเทียบบเพื่อ
เพิ่มสีสัน

๔. เนื้อเรื่องควรมีความต่อเนื่อง การดำเนินเรื่อง
ควรสมเหตุสมผล มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

หลักการแตงนิทาน

๕. ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การแตงนิทาน
เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ แต่ควรมีข้อคิด
หรือคุณธรรม ตัวอย่างข้อคิดในนิทาน เช่น
ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าตัดสินใครจากภายนอก

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๑. เริ่มเรื่องให้น่าดึงดูด

- ใช้คำเปิดที่ชวนติดตาม เช่น

“กาลครั้งหนึ่ง”, “ในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง”

- เริ่มด้วยเหตุการณ์หรือคำพูด

ที่ชวนสงสัย

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๒. ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย

- ใช้ภาษาธรรมดาที่ชัดเจน
- ใช้คำคล้องจอง หรือสำนวนไทยแทรก

ในเรื่องเพื่อเพิ่มสีสัน

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๓. ตัวละครมีมิติ

- ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องมีเหตุผลในการกระทำ
- มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือเรียนรู้

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๔. แต่งคุณธรรมโดยไม่สั่งสอนตรง ๆ

- แสดงให้เห็นผ่านการกระทำและผล
ของการกระทำนั้น เช่น “ความซื่อสัตย์ทำให้
เขาได้รับความไว้วางใจ”

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๕. ตอนจบตรึงใจ

- ปิดเรื่องด้วยข้อคิด หรือฉากที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึก “อึ้งใจ”
- อาจจบด้วยคำสรุป เช่น “ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงไม่โกหกอีกเลย”

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๒. ตัวอย่างข้อคิด/คุณธรรมที่สามารถนำมาแต่งนิทาน

ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู

ความพอเพียง ความขยัน

ความเมตตา การรู้จักเลือกคบคน

ผลของความโลภ/ความหลงผิด

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่า **การเขียนโครงเรื่อง**
นิทานมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร

เฉลย การเขียนโครงเรื่องนิทานมี
ความสำคัญ เพราะช่วยให้การเล่าเรื่องมี
ความชัดเจน เป็นลำดับ และน่าสนใจ

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าจะมี**วิธีการใด**ที่จะทำให้นิทาน
ของกลุ่มตนเอง**มีความน่าสนใจ** น่าอ่าน

เฉลย วางโครงเรื่องให้น่าติดตาม เลือกใช้คำพูด
หรือภาษาที่เข้าใจง่าย และมีภาพประกอบ
สวยงามช่วยเล่าเรื่อง และควรมีข้อคิดที่ผู้อ่าน
สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานเรื่อง **พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (การวางโครงเรื่อง)** โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เลือกบทโคลงโลกนิติจำนวน ๑ บทที่สอดคล้องกับสำนวนไทย

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมกลุ่ม

จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันวางโครงเรื่องนิทาน
ที่ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์

กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข

จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

ใบงาน

เรื่อง พินิจสำนวนสุนิทาน คุณธรรม (การวางโครงเรื่อง)

ใบงานเรื่อง พินิจสำนวนสุนิทานคุณธรรม (การวางโครงเรื่อง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจสำนวนสุนิทานคุณธรรม (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกบทโคลงโลกนิติที่มีความสอดคล้องกับสำนวนไทย จำนวน ๑ สำนวน จากนั้นเขียนโครงเรื่องนิทาน ที่ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์

กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข

จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

โคลงโลกนิติบทที่เลือก

.....
.....
.....
.....
ตรงกับสำนวนไทยว่า.....

การวางโครงเรื่อง.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

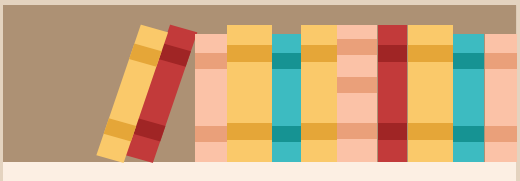
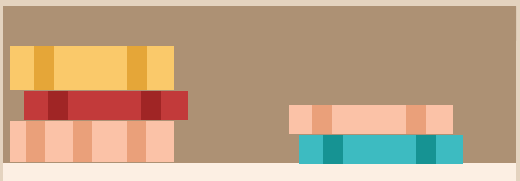
การบ้าน

ลงมือทำ จดจำได้

นักเรียนทำใบงานเรื่อง **พินิจสำนวนสุภาษิตานุกรม (๒)** โดยให้แต่ละกลุ่มแต่งนิทาน ๑ เรื่องให้มีเนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับสำนวนและโคลงที่เลือก และได้วางโครงเรื่องไว้ อีกทั้งต้องสื่อ **ข้อคิดหรือคุณธรรม** อย่างชัดเจน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกสำนวนไทยที่สอดคล้องกับโคลงโลกนิติที่ตนเองสนใจ ๑ บท จากนั้นพิจารณาความหมายและคุณธรรมที่แฝงอยู่ แล้วจึงแต่งนิทาน ๑ เรื่อง โดยมีเนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับสำนวนและโคลงที่เลือกและสื่อข้อคิดหรือคุณธรรมอย่างชัดเจน

เรื่อง.....

[illegible]

คำถามชวนคิด

จากการทำงานของแต่ละกลุ่ม
นักเรียนพบปัญหาและอุปสรรค
ใดบ้าง และนักเรียนมีวิธีแก้ไขปัญหา
อย่างไร

คำไหน ใช้ถูก

กะเพาะ

กระเพาะ

กระเพาะ

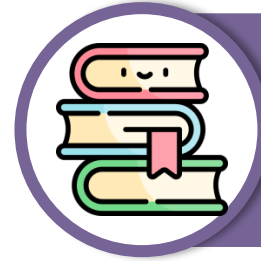

?

น. อวัยวะภายในของคนและสัตว์
ลักษณะคล้ายถุง ได้แก่ กระเพาะ
อาหารและกระเพาะปัสสาวะ

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

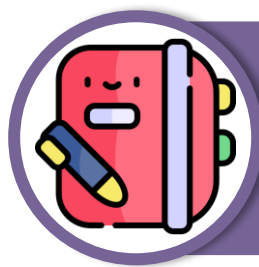
บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ลำนวนเล่าเรื่อง สร้างนิทานสอนใจ (๑)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบงานเรื่อง พินิจสำนวนสุนิทาน
คุณธรรม (๒)
๒. กระดาษ ๑๐๐ ปอนด์
๓. อุปกรณ์ตกแต่ง เช่น สีไม้

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑